

Infodocument bij de aanvraag voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan

Aanvragen indienen van 22 januari tot 12 februari 2018

Voor wie?

Alle gemeenten kunnen een aanvraag indienen voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan. Omdat de scan bedoeld is als een licht instrument dat op korte termijn naar resultaten moet leiden, maken we echter bij deze eerste oproep nog enig voorbehoud voor de centrumsteden. Binnen het voorziene tijdsbestek en het maximale budget voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan, is het niet haalbaar om voor dergelijke uitgestrekte en complexe gebieden een diagnose te stellen.

Waarvoor dient de Bouwmeester Scan?

De Bouwmeester Scan biedt verschillende mogelijkheden. De diagnose kan dienen als een eerste stap naar een Gemeentelijk Ruimtelijk Beleidsplan (GRB) zoals voorzien in de Codextrein, het nieuwe planningsinstrument dat het Gemeentelijk Structuurplan opvolgt. Ze kan ook gebruikt worden om bestaande beleidsinstrumenten zoals een gemeentelijke verordening, een RUP of een verkavelingsvergunning bij te sturen of als grondlegger dienen om nieuwe te ontwikkelen. De diagnose biedt eveneens een kader voor het uitwerken van masterplannen en voor het nemen van beslissingen over waar beter wel en waar beter niet gebouwd wordt.

De diagnose zal ook uitwijzen of de gemeente voldoende slagkracht heeft om de ruimtelijke transitie in de praktijk te brengen, door te peilen naar de capaciteit van de gemeente als procesregisseur en als initiator van ruimtelijke kwaliteit. Het eindrapport geeft eveneens een overzicht van concrete sloop- en bouwprojecten, infrastructuurprojecten of landschappelijke ingrepen die op korte of op langere termijn kunnen worden gerealiseerd en die model staan voor het nieuwe ruimtelijk beleid, dat onder meer de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen vooropstelt. Tot slot worden aanzetten gegeven voor mogelijke engagementen en acties in het kader van mogelijke Green Deals met de Vlaamse overheid en andere partners.

Samengevat moet de Bouwmeester Scan leiden naar concrete projecten en beleidsmatige ingrepen die drie doelen moeten waar maken: het behalen van onze klimaatdoelstellingen, de transitie naar een ruimtelijk model dat kostenefficiënt is en het realiseren van brede sociaal-maatschappelijke winsten.

Welke gebieden zoeken we?

De Bouwmeester Scan wordt uitgevoerd voor het volledige grondgebied van een gemeente.

Hoe worden de aanvragen verwerkt?

In 2018 kunnen dertig Bouwmeester Scans uitgevoerd worden. Voor de selectie van deze eerste dertig projecten wordt een specifieke verdeelsleutel per provincie en per type toegepast. Over heel Vlaanderen gaat het om 2 gemeenten 'type large', 8 gemeenten 'type medium' en 20 gemeenten 'type small'. Bij de selectie primeert een gelijkmatige spreiding over de provincies. Per provincie en per type wordt de rangschikking voor selectie bepaald door de volgorde van indienen. Op deze manier is er in de opstartfase van de Bouwmeester Scan voldoende diversiteit. Wanneer het quotum voor een of meerdere provincies of types niet gehaald wordt, wordt het quotum van andere provincies of types verhoogd. Volgende scans worden uitgevoerd in overeenstemming met de volgorde op de ranglijst.

De drie types (small, medium of large), zijn afgeleid van de VRIND-classificatie. Small: het platteland en het overgangsgebied; medium: het kleinstedelijk provinciaal gebied, het stedelijk gebied rond Brussel, de grootstedelijke rand en de regionaal stedelijke rand; en large: de structuur-ondersteunende steden.

Concreet wordt voor de verdeling volgend schema gehanteerd:

- in elke provincie kunnen 4 aanvragen 'type small' geselecteerd worden op basis van het moment van indienen (principe 'first come, first served') per provincie,
- 8 aanvragen 'type medium' en 2 aanvragen 'type large' worden over de provincies verdeeld op basis van het principe 'first come first served' als volgt:

- het eerste voorstel 'type large' dat zich aandient wordt geselecteerd, waarmee ook de toewijzing aan de desbetreffende provincie is gebeurd,
- voor de 4 overige provincies wordt het eerste voorstel 'type medium' dat zich aandient geselecteerd op basis van 'first come, first served' principe per provincie.
- het tweede voorstel 'type large' dat zich aandient bij een andere provincie dan dewelke de eerste Bouwmeester Scan 'type large' toegewezen kreeg, wordt geselecteerd, waarmee ook de toewijzing per provincie is gebeurd,
- voor de 4 overige provincies wordt het eerstvolgende voorstel 'type medium' dat zich aandient geselecteerd op basis van 'first come, first served' principe per provincie.

Na het afsluiten van de indieningstermijn en het verwerken van de aanvragen wordt de rangschikking van de gemeenten bekendgemaakt. Vervolgens wijst de stuurgroep een geschikt onderzoeksteam aan voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan. De selectie van het onderzoeksteam gebeurt op basis van een raamovereenkomst die door het Team Vlaams Bouwmeester in de markt werd geplaatst. Deze raamovereenkomst wordt in principe toegewezen aan vijf onderzoeksteams. De gemeente moet voor het aanstellen van een onderzoeksteam dus geen procedure meer starten.

De coördinator van de Bouwmeester Scan neemt vervolgens contact op met de gemeente om afspraken te maken over de uitvoering van de Bouwmeester Scan. Deze afspraken worden samengevat in een afsprakennota, die ter goedkeuring voorgelegd wordt aan het College.

Hoe verloopt de Bouwmeester Scan?

Het startoverleg met het onderzoeksteam.

Na het akkoord van de gemeente over de afsprakennota, bereidt de coördinator van de Bouwmeester Scan, in overleg met de contactpersoon van de gemeente, het startoverleg voor. Dit overleg vindt plaats in de gemeente en start met een toelichting over de opdracht van het onderzoeksteam en het plan van aanpak. Vervolgens maakt het onderzoeksteam concrete werkafspraken en brengen de deskundigen samen met de lokale projectgroep een eerste bezoek aan het onderzoeksgebied. Namens de gemeente nemen naast de contactpersoon ook alle andere leden van de lokale projectgroep (zie verder) deel aan het startoverleg.

Na het startoverleg ligt het initiatief bij het onderzoeksteam. Dit voert vanaf dan in overleg met de lokale projectgroep en op basis van het beschikbare materiaal, de Bouwmeester Scan uit. Bij het uitvoeren van de eerste scans zal het onderzoeksteam regelmatig terugkoppelen met de stuurgroep van de Bouwmeester Scan.

De presentatie van het eindrapport

Na het verzamelen en verwerken van de gegevens stelt het onderzoeksteam een inzichtelijk eindrapport op met de diagnose van de ruimtelijke en beleidsmatige sterktes en zwaktes, en met een agenda van projecten en beleidsmatige ingrepen. Dit eindrapport wordt voorgesteld aan het lokale bestuur, de projectgroep en de stuurgroep van de Bouwmeester Scan in het Atelier van de Vlaamse Bouwmeester. Het resultaat wordt onderling besproken in het perspectief van daadwerkelijk uit te voeren projecten en beleidsmatige ingrepen.

Wie werkt mee aan de Bouwmeester Scan?

De coördinator van de Bouwmeester Scan

De coördinator van de Scan is een lid van het Team Vlaams Bouwmeester en het eerste aanspreekpunt voor de gemeenten. Zij/hij zorgt voor de algemene organisatie van de Bouwmeester Scan en draagt zorg voor de ontwikkeling en toepassing van het instrument. Zij/hij staat bijvoorbeeld in voor de oproep aan de gemeenten, de contacten met de stuurgroep en de communicatie.

Het onderzoeksteam

De Bouwmeester Scan wordt uitgevoerd door een onderzoeksteam. Dit team bestaat uit deskundigen op het vlak van landschapsinrichting, stedenbouw, architectuur, mobiliteit, klimaat en de juridische en beleidsmatige aspecten van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen. In functie van het te scannen gebied kan dit team nog uitgebreid worden met deskundigen in andere domeinen.

De stuurgroep

De stuurgroep stuurt mee het proces van de Bouwmeester Scan en geeft advies over de Bouwmeester Scan als instrument, over de tussentijdse en eindresultaten van de scans en over administratief-operationele kwesties. De stuurgroep bespreekt het eindrapport met de vertegenwoordigers van de gemeente.

De stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van:

- het Departement Omgeving (DO)
- de Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
- het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)
- de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)
- het Team Vlaams Bouwmeester (TVB)

De stuurgroep wordt aangevuld met deskundigen met klimaatexpertise en met goede kennis van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen, van ruimtelijke ontwikkeling en beleidsmatige sturing.

De lokale projectgroep

Voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan werkt het onderzoeksteam samen met een lokale projectgroep. Deze is samengesteld uit de verantwoordelijken en/of deskundigen met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. De projectgroep zorgt ervoor dat het onderzoeksteam toegang heeft tot alle beschikbare gegevens om de Bouwmeester Scan te kunnen uitvoeren. Indien nodig geven ze bijvoorbeeld toelichting over de ruimtelijke organisatie van de gemeente of feedback op voorstellen van het onderzoeksteam. De contactpersoon bij de gemeente zorgt voor de coördinatie van de projectgroep.

Wat kost de Bouwmeester Scan?

Voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan wordt een forfaitair ereloon voor het onderzoeksteam vastgelegd. Dit bedrag is afhankelijk van de tijdsinvestering die nodig is om de Scan uit te voeren. Hierbij gaan we uit van 3 types: small, medium en large. Aangezien in elk type (en elke categorie van de VRIND classificatie) nog relatief grote verschillen kunnen bestaan tussen de gemeenten, wordt elk type onderverdeeld volgens 3 complexiteitsklassen, die bepaald worden in functie van het inwonersaantal, de nederzettingsstructuur en het fysisch systeem¹.

Samengevat zijn in functie van type en complexiteit volgende forfaitaire erelonen van toepassing:

Type	complexiteit		
	minimaal	gemiddeld	maximaal
Small	24.200	30.250	36.300
Medium	36.300	42.350	48.400
Large	48.400	54.450	60.500

Alle vermelde prijzen zijn uitgedrukt in euro en inclusief btw.

De coördinator van de Bouwmeester Scan maakt voorafgaandelijk aan de bestelling van de Scan afspraken met de gemeente over dit forfaitaire ereloon. De gemeente betaalt de vergoeding van het onderzoeksteam voor het uitvoeren van de Bouwmeester Scan.

De kosten verbonden aan de organisatie van de Bouwmeester Scan, zoals de vergoeding van de deskundigen in de stuurgroep, de ontwikkelingskosten van de Bouwmeester Scan en de begeleiding door het Team Vlaams Bouwmeester, worden niet in rekening gebracht voor de gemeenten.

¹ Het fysisch systeem is het geheel van eigenschappen, processen en onderlinge relaties van klimaat, lucht, bodem en water. In ruimtelijke context zijn vooral de bodemeigenschappen en -processen en het watersysteem van belang.

Wat is de timing?

Afhankelijk van de beschikbaarheid van alle nodige informatie en het vlot verloop van het onderzoek streven we naar een doorlooptijd van drie maanden. De eerste scans die de onderzoeksteams uitvoeren kunnen wel wat meer tijd in beslag nemen.

De administratieve procedure?

- De gemeente kan zich kandidaat stellen **vanaf 22 januari 2018 om 10.00 uur tot 12 februari 2018 om 10.00 uur via het aanvraagformulier op de website bouwmeesterscan.be/deelname**. Een gemeente kan binnen deze oproep slechts eenmalig elektronisch indienen. Gemeenten dienen op basis van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen een aanvraag in die ondertekend wordt door de burgemeester en de secretaris. Aanvragen die niet in overeenstemming zijn met de bepalingen in dit document, onvolledig zijn of buiten de termijn ingediend worden, komen niet in aanmerking.
- De lijst met de rangschikking van de gemeenten voor de uitvoering van de Bouwmeester Scan wordt bekendgemaakt via de website van de Vlaamse Bouwmeester en het Departement Omgeving en ter kennis gegeven aan alle kandidaten.
- De coördinator van de Bouwmeester Scan legt in overleg met de gemeente afspraken over het uitvoeren van de scan vast in een afsprakennota.
- Na de goedkeuring van de afsprakennota door de gemeente kan de gemeente de bestelling van de Bouwmeester Scan plaatsen en een beroep doen op het onderzoeksteam waaraan de raamovereenkomst werd toegewezen via de procedure zoals georganiseerd door het Team Vlaams Bouwmeester.
- Het eindrapport wordt voorgesteld aan het lokale bestuur, de projectgroep en de stuurgroep in het Atelier van de Vlaamse Bouwmeester. Het resultaat wordt onderling besproken in het perspectief van daadwerkelijk uit te voeren projecten en beleidsmatige ingrepen.
- Na de oplevering van het eindrapport stuurt het onderzoeksteam de eindfactuur met de overeengekomen forfaitaire vergoeding voor betaling naar de gemeente.

Het invullen van het 'aanvraagformulier' verbindt het gemeentebestuur dus nog niet. Eerst volgt een verkennend overleg waarbij afspraken gemaakt worden over voorwaarden, kostprijs en timing. Pas na goedkeuring van de afsprakennota en een definitieve toezegging via een bestelbon, start de Bouwmeester Scan.

Vervolg?

Na de presentatie van het eindrapport kan de lokale overheid beroep doen op de coördinator van de Vlaamse Bouwmeester om te overleggen over het in uitvoering brengen van concrete sloop-, bouw- of studieopgaven en de afspraken die hierover gemaakt werden met de stuurgroep.

Heeft u nog vragen?

Stuur dan een mail naar bouwmeesterscan@vlaanderen.be

Wenst u een aanvraag in te dienen voor de Bouwmeester Scan?

Het aanvraagformulier voor de Bouwmeester Scan is terug te vinden op de website bouwmeesterscan.be/deelname.